Після конфіскати -- другий наклад.

ч. 262 (10.939). Львів, четвер 25. листопада 1926. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фо., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фо., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Похорони еп. Боцяна.

Величава маніфестація українського Львова.

Львів, 24. листопада 1926.

Вчора відбулися похорони покійного еп. Боцяна при масовій участи львівського українського населення. Від 7-ої години ранку до 1. год. попол. відбувалися похоронні богослуження в церкві св. Юра, в яких брало участь також латинське і вірменське духовенство. Між церковними достойниками бачили ми лат. архієпископа Твардовського зі Львова, вірмен. архієп. Теодоровича, лат. еп. Новака з Перемишля й лат. епископа з Пинська Лозинського. З українських церковних достойників явилися всі (епископи: Хомишин, Коцюловський і Лакота). В церкві прощали Покійного д-р Сліпий (попереднього дня) і д-р Тит Галущинський та екск. митр. Шептицький, що виголосив високопатріотичну, зворушливу проповідь. У часі богослужень і в поході на цвинтар співав хор богословів.

Похоронний похід на Янівський цвинтар робив імпозантне враження. Взяли в ньому участь непроглядні маси народу, всі українські школи у Львові (держ. і приватні) та велика скількість духовенства всіх трьох обрядів під проводом своїх епископів. Дорогою співали на переміну: великий хор богословів і лат. духовенство, грала також селянська орхестра з Лисинич. Після відправлення похоронних обрядів над отвертою могилою попрощав Покійного в останнє о. прелат Куницький. Похорони скінчилися в год. ¼5 попол.

Повстання в Альбанії.

Бій за Скутарі.

Білгород, 23. листопада 1926.

„Време" повідомляє про повстання в північній Альбанії, що концентрується біля Зари, Дуканіна і Скутарі. На схід від Скутарі йдуть бої при участи артилерії. Пов[станці] силою 2000 людей, намага[ються] здобути Скутарі. Останні вісти [ка]жуть, що урядові війська відступили. З Тірани надходить підмога. Югославянські прикордонні власти не будуть перепускати альбанських еміґрантів, а тих що намагатимуться перейти, будуть інтернувати і відбирати їм зброю.

Усунення Зіновєва і Троцького.

Варшава, 23. листопада 1926.

З Москви повідомляють, що Троцького усунули зі становища голови технічно-наукового департаменту найвищої ради народнього господарства. Рівночасно виконавчий комітет комун. інтернаціоналу одноголосно постановив усунути Зіновєва зі становища голови III-го інтернаціоналу.

Створення німецького парляменту.

Експозе Штреземана.

Берлін, 23. листопада 1926.

Нині отворено пленарне засідання райхстаґу. Присутні були мін. закордонних справ Штреземан і мін. господарства Курціюс. Мін. Штреземан в експозе у відповідь на промову пос. Геча ствердив, що Франція не ставить юнктім щодо скасування окупації Надренії і стабілізації східних границь Німеччини. Таке домагання неможливе хочби тому, що відношення Німеччини до инших держав усталено льокарнськими пактами. Щодо торговельних переговорів із Польщею і в справі звороту фабрик у Хожові, то тут розходиться не лише про виміну недвижимого майна, але також про загальні взаємини між двома державами. Щодо скасування військової контролі, то закордонна і краєва преса лучить цю справу з перенесенням тої контролі на Лігу Націй. Згідно з 213 уст. версайського договору Німеччина зобовязана піддатися контролі на основі ухвали більшости Ради Ліги Націй. Зрозуміле, що Ліга Націй приготована є виконувати ті управнення. Але Німеччина не брала участи в тих приготуваннях, тому застерігається проти можливого переступлення повновластей, закріплених версайським договором для Ліги Націй. У справі розброєння міністр домагається рівноуправнення Німеччини з иншими державами, які входять у склад Ліги Націй.

Революція в Ірляндії.

Льондон, 23. листопада 1926.

У Дебліні дальше нападають на поліцію, тому крім виїмкового стану ірляндський уряд примінює репресійні засоби проти революціонерів. Учора переведено у Дебліні численні арештування. Сконфісковано богато деблінських часописів.

Нагальні бурі в Европі.

Прага, 23. листопада 1926.

Через Чехословаччину, Німеччину, Францію і Швайцарію перейшла дуже сильна буря. Заподіяла великі шкоди, повиривала дерева, позривала кріглі домів, попереривала телеграфічне і телефонічне получення. З Інсбрука повідомляють, що біля Бреґенцу сила вітру задержала поїзд; біля Унтерсбаху вітер викинув поїзд із шин. Були ранені. Над великою Британією і її морями лютувала буря. На Північнім морі розбила буря французький корабель „Анна Марія"; залогу виратував англійський корабель. На Атлантику буря ушкодила пароплав „Олт-Уорд" містоти 2.500 тон. Він радіотелеграфічно просив помочі, повідомляючи, що він 500 миль від Ірляндії. Поміст корабля і ратункові човна розбиті, а самому йому грозить затонення. У Франції наслідком зливних дощів вилило богато рік. З пристаней на Середземному морі і в каналі Ля Манш надходять затривожуючі вістки. Богато кораблів, що є на морі, благають помочі. Комунікація між Англією і Францією в каналі Ля Манш перервана.

З судової салі.

За честь померлої.

Львів, 24. листопада 1926.

Вчора відбулася судова розправа проти прив. урядовця Вацлава Нааке-Накенського, обвинуваченого родиною бл. п. Ольги з Левицьких Басарабової за грубе нарушення чести покійної, якого він допустився друком. Розправу вів радник Дукет, вотували радн. Анґельський і Ґеттінґер, обвинувачення заступав адвокат д-р Лев Ганкевич, боронив Накенського адв. д-р Лінк. Після переведеної розправи, в часі якої зізнавав співробітник „Век-у Нов ого" Данилюк, присяжним судям поставлено два питання. Лава присяжних заперечила перше з поставлених питань 6 голосами, наслідком чого обвинуваченого Накенського увільнено від вини і кари.

Докладне звідомлення з розправи подамо завтра.

Hoc signo vinces.

Львів, 23. листопада 1926.

На відбутому щойно конгресі Українського Національно-Демократичного Обєднання домінував один далекосяжний і великий своїм змістом клич, а саме віра у власні сили й орієнтація на них. Надіятися на когось, звязувати свої сподівання з чимсь ілюзоричним, ефемеридним — це не тільки утопія, не тільки недостача віри, але й спроба виправдування неробства, інерції, безідейности та національної бездушности. Така думка конгресу, така провідна ідея його праці.

Національна самовистарчальність, розбудова всестороннього національного життя, як культурного і господарського, так і зорганізованого політичного — ось завдання кожного національно свідомого Українця. Праця і ще раз праця, але праця безупинна і послідовна — це найкращий засіб не тільки до здійснення клича про національну самовистарчальність, але, що важніше, це одинокий шлях до осягнення найвищого політичного ідеалу.

А тому не диво, що гасло: „Ex oriente lux" не найшло в політичному відношенні ніякого відгомону на конгресі, так само як гасло протилежне „Ex occidente lux". І це чи не найкраща і чи не найцінніша риса конгресу, що він відмежувався від одного і другого. Істнує, чи не істнує тепер українська держава за рижським кордоном, на яку ми поклалиб надії на допомогу при здійснюванні нашого політичного ідеалу? Нема ніякого сумніву, що такої української держави там нема. Зате є инша, є новотипний, специфічний твір державности більшовицького зразку. Большовики звуть Україну навіть незалежною радянською республикою. Та їх розуміння державности і її атрибутів з нашим цілковито не покривається. Для нас ця більшовицька державність є нічим иншим, як незвичайно обмеженим льокальним автономізмом, що з нашим поняттям держави далеко не покривається. Наш ідеал инший. Отже визнавати, чи не визнавати істнуючий там тип держави сприяючим для здійснювання нашої програми? Сприяючим його визнати ніяк не можна. Та зате не можна не при

Red. czas. „Dilo" Pr. 532/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 258 (10935) z dnia 20. listopada 1926 pod tytułem „Nacjonalna koncentracja" usięp między słowami „rozoviku" a słowami „Ta swoje" zawiera znam. zbr. z § 65a uk. i zarządzona przez Prokuraturę dnia 19. listopada 1926 i w tym dniu wykonana konfiskata jest naprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów, 20. listopada 1926. — Hawel.

Дописи.

Станиславів *(Будова церкви в Княгинині-кольонії).* На передмістю Княгинин-кольонія (т. зв. Майзлі) розпочалась у нас будова нової церкви. Посвячення її фундаментів відбулося ще в дні отворення II. Станиславівського Ярмарку. Була пекуча її потреба, бо костел, побудований там перед кількома роками, полагоджував духовні потреби і наших громадян, тимбільше, що станиславівська парохіяльна церква, а заразом наша катедра, віддалена від цього передмістя на добрих три кільометри. Лиш з фондами на будову церкви доволі тяжко. Наша суспільність, розуміючи вагу справи, повинна6 поспішити комітетові будови з матеріяльною поміччю, особливо суспільність Станиславівщини. Будова церкви в Княгинині-кольонії заслугує на інтензивну підтримку ще й тому, що саме на тому передмістю положена протестантська німецька церква, в якій подвизаються ріжні наші „проповідники", вихвалюючи протестантське „відродження". Що їх діяльність, не маюча ніякого ґрунту, ніякої традиції в нашім народі, криє в собі поважні небезпеки для нашої національної єдности й відпорности, не треба й казати. Тим скорше слід отже викінчити будинок цеї церкви, що стане заборолом нашої народности, загроженої спеціяльно на тому передмістю.

Бережанщина. *(Де наша честь?)* На днях опустив парохію Біще лат. парох о. Костиловський, що перенісся до Поморян, пов. Зборів. Дідич з Поручина, хотячи гідно попрощати свого пробоща (Поручин належить до лат. парохії Біща), устроїв у себе пир, у котрім взяло участь і двох наших священиків. Сама участь тих двох отців у пирі не дивує нікого, а то тимбільше, що вони не перебирають у товаристві, коли на столі чарочка. Алеж кс. Костиловський — це непримиримий ворог усього, що українське, душелап, відомий в нашій околиці і ревний робітник як на церковнім так і на національнім полі, очевидно — „на знищене Русі". На доказ нехай послужить отсей факт, що ще стоїть живо в памяти селян нашої околиці. Перед кількома місяцями помер у поблизькім селі Жукові, що належить також до парохії лат. Біща, один латинник, котрого мав хоронити о. Кост. Родина помершого запросила до участи в похоронах також українського пароха Жукова о. Заверуху. День похоронів випав на українське свято і задля богослуження о. Заверуха припізнився з приїздом на похорони. Коли похоронний похід уже виходив з загороди помершого, о. Заверуха, убраний в ризи, прилучився до походу. Тоді кс. Костиловський повідомив родину, що разом з „руским попом" не буде провадити похорону, а коли родина не хотіла відкликати участи в похоронах о. Заверухи, тоді кс. Кост. задержав похід, зняв ризи і забрався, так, що дальші похоронні церемонії довершив сам о. Заверуха. Незважаючи на таке голосне в цілій околиці пониження нашого обряду в присутности селян, двох наших священиків (о. Ш. і о. К.) приятелювали з кс. Костиловським, приймали його в своїх домах, а навіть ревно прощали! Таке поступовання наших священиків дуже прикро поділало на селян, які мусять тратити довіря до тих, що не вміють станути на сторожі поваги та пошанування нашої церкви, обряду та самих себе.

Белз, пов. Сокаль. *(Освітня праця. — Економічні успіхи. — Кружок УПТ. — Анормальности.)* Культурно-освітнє життя в самім Белзі та Белзщині ще перед війною було в стані початкового розвитку. Воно було в руках кількох ініціятивних одиниць, котрі не могли холоднокровно дивитися на загальний застій та зацофаність нашого народу. Небагато українських родин з самого Белза почували себе Українцями, діти свої виховували в польській мові, а самі між собою говорили та ще й тепер говорять по польськи. Війна та повоєнне лихоліття підтяли цей молоденький, з великим трудом осягнений культурно-освітній розвиток і вирвали тих небогатьох працьовників у місті й повіті. Читальні „Просвіти" геть6и завмерли, кредитові товариства майже припинили свою діяльність і все попало в блаженний сон, з якого, здавалося, не скоро піднесеться. Прийшла загальна матеріяльна й моральна руїна, котра турбувала ідейні одиниці. Одначе життя, щоденне стихійне життя, вимагало свого. Хвиля відродження пішла і по Белзщині. В першу чергу приступлено до відбудови читалень, де відроджувалася освітня праця, де формувалися знову аматорські кружки та хори, які гарно розвиваються, що було доказане на святі Франка. За освітньою справою пішла й розбудова економічного життя. Майже в кождім селі приступлено до заснування кооперативних спілок. Щодо їх розвитку, то вони були би розвинулися ще гарніше, якби в Союзі Кооператив у Сокалі задержано плян праці та відповідну гармонію. Непорядок закрався і до сіл Осердова й Будинина, де кооперативні спілки вилomилися зпід впливу і нарушили загально-кооперативний принціп. Кружок УПТ. „Рідна Школа" в Белзі під управою д-ра Ілії Салагуба енергійно береться за працю. Щоб піднести домовий промисл, уладжено курс крою і шиття для дівчат в Белзі, де в часі 3 місяців відбудеться навчання не тільки крою та шиття, але також історії та географії України, теорії кооперації та книговодства. Виховання молодого покоління переводиться в захоронці, котра, не зважаючи на матеріяльну скруту, істнує та сповняє свою задачу. Дуже приємно почути маленьких дітей на улиці, що щебечуть уже по українськи, хоч родичі їх ще цураються рідної мови. Сумне явище нашої культурно-просвітної праці те, що тягар праці спадає на одиниці, бо загалу годі покищо збудити зі сну. Має у нас горстка інтелігенції, але й ця неактивна, інертна. Жіноцтво, котре повинно світити приміром та проявляти ініціятиву, майже зовсім не бере участи в праці. Духовенство округа не інтересується нічим — з двома-трьома виїмками. Досить уже спати, пора встати та братися до праці, яка мусить видати овочі!

В обороні обезпечених на життя.

Важне для обезпечених на життя в товариствах обезпечень за кордоном.

Комітет оборони обезпечених на життя в закордонних товариствах повідомляє своїх членів, що делеґація Комітету предложила дня 20. вересня ц. р. меморіял і поіменні викази пошкодованих у 48 закордонних товариствах та в 10 державах Раді міністрів, міністерству закордонних справ і міністерству фінансів.

Головний референт тих справ д-р Ґрубер директор уряду контролі обезпечень, заявив делеґатам, що переговори з австрійським урядом ведуться і що вислід переговорів з 18-ти віденськими товариствами буде корисніший як італійська конвенція. Що до 12 товариств обезпечень у державі німецькій, то переговори почалися, а польський уряд на покриття претенсій пошкодованих має заняті резерви тих товариств обезпечень у воєвідстві познанськім.

Як шукати своїх претенсій в товариствах обезпечень у державах: Англії, Бельгії, Чехії, Франції, Мадярщині і Румунії, про це уряд контролі обезпечень донині не подав відповідних способів, але після одержання інструкцій Комітет повідомить своїх членів і оголосить цей комунікат в часописах.

В Голяндії заступає претенсії горожан польської держави адвокат д-р Бавмбауер (Baumbauer, Amsterdam, Kaisergracht 292) і до нього пошкодовані повинні віднестись безпосередньо або через польський ґенеральний консулят в Амстердамі.

З уваги на те, що по нашій інтервенції міністерство фінансів взиває власників поліс обезпечень на життя в товариствах американських „New York Equitable" й инших до зголошення своїх претенсій просто до польського Ґенерального Консуляту: New-York, 953 Third Avenue Corner 75 th. Str., Наші члени зволять свої претенсії негайно там зголосити. Про конвенційний вислід, заключений з товариствами обезпечень в Італії, Комітет своїх членів повідомив.

Комітет уважає тимчасом свою працю за покінчену і просить евентуальні запити адресувати так: Lwów I, skrytka poczt. 123, з долученням порта на відповідь. — *Комітет оборони обезпечених на життя в закордонних товариствах.*

Памятайно: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Д-р мед. М. Галин: МЕДИЧНИЙ ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК. Зредаґували проф. д-р Б. Матюшенко і д-р В. Наливайко. Видання „Спілки українських лікарів у Чехословаччині". Прага 1926, ст. 304.

Треба привитати з повним признанням видання такої цінної праці, яка має на меті виповнити велику проґалину в нашій науковій літературі, а навіть у буденнім ужитку українського інтеліґента: недостачу одноцільної медичної термінольоґії. Виданий словник є обємистою працею, прегарно виданою. Не маємо змоги входити тут в оцінку його вартости: це зроблять фахівці: медики і фільольоґи на иншому місці. Хочемо тільки звернути увагу на одну потребу таких словників, якою в нас, на жаль, при наукових виданнях традиційно нехтується. Увесь словник складений по латинським термінам і поруч них подані тільки українські терміни, без ніякої иншої мови. Таким робом уся книжка засуджена на якнайвузше коло спеціялістів, які знають кожний термін перш усього латинською мовою. Для пересічного інтеліґента вона зовсім не придатна. Скільки разів кожний з нас хотів би знати, як називається якась частина організму чи недуга і не має де найти її назви, хоч навіть знає її у тій мові, якою вчили його у школах або якою засвоїв собі з инших чужинних мов: польської, російської, німецької. Такий словник не втратив би нічого на своїй науковости, якби поруч латинської мови подав бодай ще терміни у цих трьох мовах. Ще практичніше було би почивати словник від чужинних мов, відомих нашій суспільности; так видавали в Києві деякі комісії термінольоґію з поодиноких ділянок знання. У нас чомусь цеї практичної цілі термінольоґії не розуміють. Маємо нпр. великий збір ботанічної термінольоґії виданий „Науковим Товариством Шевченка", і там той самий принціп, тільки відвернений: терміни починаються українським текстом і кінчаться латинськими. Виходить, що український термін якоїсь рослини можна найти лише тоді, коли ми вже її знаємо! Не диво, що такі необхідні видання сплять сном блаженних на полицях і ніхто не бачить потреби покласти їх між словниками на своїм столі. **М. Р.**

ЖУРНАЛИ:

„SLOVANSKÝ PŘEHLED", sborník pro poznávání politického, hospodářského, sociálního a kulturního života slovanských států a národů. Redactor: Adolf Černý. Číslo 9. Listopad. Ročník XVIII. V Praze 1926.

„ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС", орган Ревізійного Союзу українських кооператив. Ч. 47 з 17. листопада 1926. Зміст: По Загальнім Зборі. Будова кооперативних домів. Звичайний Загальний Збір Ревізійного Союзу Українських Коопер. Зі збіжевого ринку. Страйк англійських углекопів. Як наші торгують? (фейлетон). Свято кооперації: Кооперативне свято в Ковлі, Рогатині, Бояниці, Монастириськах, Кунисівцях і Репужинцях. Кооперація инших народів. Хліборобство. З Ревізійного Союзу Українських Кооператив. На обгортці: Оголошення Кооператив. Правне положення та податкові тягарі кооператив. Видавництва. Питання й відповіди. Всячина. Ціни. Оголошення.

„НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА", Ч. 3. Листопад 1926. Прага. Рік видання II. Зміст: Від Редакції: Свято 1. листопада; д-р Ст. Нижанківський: Зрадницькі елементи в українській народній психіці; Ол. Бабій: Ненависть як чинник визволення; Вол. Мартинець: Скрута Европи; після вбивства Собінського; Хроніка; Рецензії: Дм. Донцов „Націоналізм"; Т. Г. Масарик „Світова революція"; До наших співробітників і читачів.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ", місячний часопис для українського жіноцтва. Ч. 11. за листопад 1926. Коломия.

Всячина.

Папа без кухарки. Папа не має кухарки! Видавалось би, що про це знають усі. Тимчасом ні. Хоча з правила папа не може мати кухарки, яка є з правила жіночого роду і тому не має вступу до Ватикану, Пій XI., який виявив себе реформатором уже в неодній справі — зломав дотеперішню традицію. Він не хотів розстатись із своєю доброю суора (сестрою) Лінда Банзі, що була його нянькою, другою його мамою і невідступною його опікункою на протязі всього життя. Коли раз йому звернули увагу на присутність жіночої особи у Ватикані, він відповів на це гостро: „Папа це хоче і баста". Але нині стара кухарка і піступка папи має 70 літ і не може вже варити. Вона покинула Ватикан і її заступають побожні Францішканці. Вони не мають богато праці, бо папа живе виключно кавою з молоком, яйцями та салатою. Колись, коли у Ватикані була ще його кухарка, він мав справжній льомбардський апетит. Минули ці часи і папа лишився нині без апетиту і кухарки.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:
Четвер 25. XI. — Жовква.
Пятниця 26. XI. — Жовква.
Субота 27. XI. — Рава Руська.
Неділя 28. XI. — Рава Руська.

„Український Національний Хор" під управою Дмитра Котка:
Вівторок 23. XI. — Мельниця.
Середа 24. XI. — Устє.
Четвер 25. XI. — Озеряни.
Пятниця 26. XI. — Скала.
Субота 27. XI. — Скала.
Неділя 28. XI. — Бучач. 528 3—?

Повідомлення. Саля товариства „Надія" (Боян) в Бережанах відреставрована. Сцена, комплєт декорацій і куртина виконані мистцем п. Павлом Ковжуном. Перед сценою є поглублення для орхестри. Світло газове та електричне. Всі українські сценічні імпрези, що числять на поперття української суспільности в Бережанах, зволять користуватися салею згаданого товариства. — За Управу: Д-р В. Бемко. 961 2—3

Кооперативне свято в Городенці. Старанням Повітового Союзу Кооператив у Городенці при співучасти місцевих економічних установ відбудеться в неділю дня 28. листопада ц. р. в Городенці кооперативне свято з отсею програмою: 1) О год. 9. рано Служба Божа в парохіяльній церкві. 2) По Богослуженню похід кооператив, читалень, Луґів і инших установ до салі Народнього Дому". 3) Відкриття свята. 4) Привітання свята делеґатами кооператив і инших установ. 5) А. Лотоцький: „Мак", мішаний хор. 6) Три реферати: а) Значіння кооперації, б) Історія кооперації, в) Мета кооперації. 7) Гр. Давидовський: „Бандура", мішаний хор. 8) Декламації: а) „Каменярі", І. Франка, б) „Байка про кооперацію". 9) Людкевича: „Косар", мішаний хор. 10) Замкнення. — *Повітовий Союз Кооператив у Городенці.*

Радник Будинковський Альфред зволить зголоситися по відбір гардероби і концесії. — Д-р Ничка Григорій, Львів. 970 1—2

В неділю, дня 28. листопада 1926 о 10-ій год. рано в салі XIV. (старий будинок університету) відбудуться річні Загальні Збори Тов-а „Студентська Громада" зі слідуючим денним порядком: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попереди. Заг. Зборів. 3) Звіт з діяльности Виділу. 4) Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії. 5) Завдання українського студентства під сучасний мент — реф. тов. Француза. 6) Вибір нового Виділу. 7) Внески і запити. Вступ на Загальні Збори будуть мати лише ті члени, що не залягають з вкладками через два місяці. За Виділ: Гупало Володимир, голова. Стронціцький Василь, секретар. 969 1—2

З нагоди іменин п. Н. Мохнацької зложив Союз Українок в Теребовлі на „Рідну Школу" 15 зол. За жертву щиро дякує Головна Управа „Рідної Школи".

сільського господарства — пише він — досягнено вже значних насідків. В наступнім році вони рівнятимуться передвоєнному рівню, а в деяких галузях і перевищать його. Продукція українського промислу рівнялася в 1925—1926 р. — 1,619 мільйонів карб., в 1926—1927 р. повинна дійти до 1.978 міл. карб., або 98 відс. передвоєнного рівня. Продукція сільського господарства рівнялася в 1925—26 р. — 2.192 міл. карб., а в 1926—27 р. повинна дійти до 2.132 міл. карб., або 100,5 відс. передвоєнного рівня. Разом зі зростом промислу й сільського господарства зросли також асигнування в їхній основний капітал. На це вложено в 1924—25 р. — 196,6 міл. карб., в 1925—26 р. — 389,7 міл. карб., а в 1926—27 р. мається вложити аж 524,6 міл. карб. Наш державний буджет, що його розглядатиме сесія ВУЦВК-ту, так само значно зріс. Наприклад у 1925—26 р. буджетових прибутків було 171.957 тисяч, а в 1926—27 р. має їх бути 226.9.9 тисяч карб., тобто вони зросли на 32 відс., а видатків у 25—26 р. було 182.594 тисяч, а в 1926—27 р. має їх бути 254.565 тисяч, тобто вони зрослиб до 39·3%“.

Ось і ті контрольні цифри. З них можна робити висновки, які завгодно. Та вони ні трохи не доказують, що на Україні направду йде в швидкому темпі „соціяльна перебудова“ в напрямі соціялізму.

НОВИНКИ.

— **Виставка студентів української мистецької студії у Празі.** У Празі істнує три роки українська мистецька малярська студія. Дня 16. ц. м. дала вона свою виставку. По інформаціям чужинної празької преси результати праці учеників цеї студії гідні повного признання; професори І. Кулець і С. Мако дали своїм ученикам тривкі підстави до боротьби з малярським матеріялом і молоді таланти в силі виявити свої оригінальні прикмети. Є це ученики-артисти: Буткевич, Янська, Фартух, Хмелюк, Орлів, Вовк і Родіонів. Те саме можна сказати про студентів відділу різьби у проф. Стахівського і графічного відділу у проф. Кареля. Останній перебрав цей відділ минулого року після проф. Модзалевського; має він між своїми студентами такі надійні сили як Холодний, Іванець, Строцький, Омельченко. Уся виставка робить незвичайно корисне вражіння і є доказом, що навіть при несприятливих умовинах на еміграції розвиток талантів може найти свої доцільні шляхи. Скільки молодих сил могло би в нас віднайти мистецький талант, як би у Львові була хоча би скромна мистецька школа!

— **Кара за коляду.** У Ричизові, повіту Рудки, ще два роки тому парубки Федь Фарота, Іван Кузів і Ілько Шептяк колядували по хатах, збираючи на церкву. Такий звичай не подобався поліційному комендантові з Горожанки Великої і він відобрав хлопцям зібрані гроші і заборонив колядувати далі. Одночасно старостао засудило двох перших на кару по 20 зол., а третього на 10 зол. Вони внесли рекурс до воєвідства, але це нічого не помогло. Тепер прийшов звідти приказ, щоби з них стягнути 50 зол. Цікаво знати, нащо треба буде мати в селі концесію ще за рік? Може навіть заборонять без концесії співати на похоронах. Усе можливе!

— **„Урядові“ наліпки.** Дня 19. і 20 листопада судові возні у Львові розносили по бюрах суду наліпки на день 22-го листопада, так, немов би всі урядовці та судді були обовязані купувати їх для вікон судового будинку або власної хати. Видко, що львівські суди є справді страшенне „обєктивні“ інституції і займаються лише виміром справедливости, а Теміда, богиня із завязаними очима, є їх патронихою.

— **Перемога алькоголю.** Польща не тільки йде за Норвеґією, яка заявилась за повними правами горожанства для спіритуалій, але її перевищить: новий закон про право продажі алькоголю дозволяє на відчинювання одної коршми, або шинку на 1500 мешканців. До цього часу норма була 2500 мешканців.

— **Новий предмет науки.** Урядовий комісаріят Варшави організує оригінальну товариську забаву „тиждень науки ходження вулицями“. Що це таке? Варшава стала таким великим містом що на деяких вулицях авта загрожують життю прохожим. Отже на цих небезпешних місцях поліційні інструктори будуть на протязі тижня вчити публику, як переходити з одного боку вулиці на другий. Після тижня ті, що не вмітимуть ходити, будуть платити кару. Що зроблять ті, які за цей час лежатимуть у ліжку або не матимуть діла на головних вулицях? Мабуть візьмуть собі інструкторів до хати, щоби переробити занедбану лекцію ходження.

— **Три докази з неясної хроніки.** На доказ, що амуніція, вибухові матеріяли та всякі инші воєнні причандали не завсіди мусять находитися в українських хатах, у Руді Гишовській, кольбушівського повіту, вибухла піч повна ґранатів у лісничого Шпрінга. — На доказ, що ніхто не в силі збагнути, на якій підставі властники домів означують висоту комірного для своїх льокаторів, буцімто передвоєнного, засудили у Львові якогось сімдесятьлітнього старця на 3 місяці вязниці за те, що він при розправі як свідок подав неправдиву цифру ціни одного помешкання перед війною. — На доказ, що деяких типів треба би лічити як недужих, а не пускати на волю, львівський крамничник Вольф Бах повторив свої неприродні залицяння до малолітніх, за що раз уже ставал перед судом, де „викрутився сіном“.

— **Кіно на службі львівського суду...** У т. зв. Бриґідках у Львові сидить Гуцул з Коломиї Савчук, якого підозрівають у симуляції божевілля. Зовсім так само як Атенці свого бувшого диктатора Панґальоса. Савчук робить такі рухи, немов би грав на скрипках. Панґальос, який ще недавно грав у першу скрипку в Греції міг би робити те саме. Коротко: судово-лікарська комісія станула перед Савчуком з кіновим апаратом і зняла його, щоби перевірити, чи він прикидається.

— **З життя достойників.** За прикладом румунського короля Фердинанда, який є поважно недужий, занедужав у Дорні також Вільгельм II. — Новим кардиналом мають призначити у грудні папського нунція у Варшаві, Ляврі. — У Гельсінґфорсі давали премієру песи сина шведського короля Ґустава — князя Вільгельма п. з. „На чердаку корабля“. Песа має бути не без таланту, але і не без чужиних впливів. — Процес морґанатичної жінки румунського наслідника престолу Карла, пані Зізі Лямбріно покищо відкладений. Він буде продовжуватись у звязку з другою скаргою Лямбріно.

— **Дорогі мандрівки радянських фаховців.** У С. Р. С. Р. істнує, як відомо сувора пресова цензура; не тільки щодо внутрішніх подій, але й чужинних. Навіть багато журналів і часописів не має вступу до радянських редакцій. Щоби не змінити законів, а влекшити журналістам оріентацію в чужинних подіях, радянський уряд дає їм часті стипендії на виїзд на чужину, де вони можуть зібрати фаховий матеріял. Можна уявити собі, яку ролю грає тут протекція! Десятки людей їдуть на чужину для приємности. Радянська преса вже сама починає жалуватись на ці добродійні подорожі, призначені для її добра. За останніх 8 місяців уряд видав 80.000 золотих рублів на такі мандрівки „фаховців“. А одночасно — як повідомляє центральний орґан російських промислових союзів „Труд“ — продукція праці в державних підприємствах сильно впала.

— **Забуті роковини.** Нема, здається, роковин, про які забула би світова преса. Вона пригадує їх більше, ніж їх є в дійсности. А проте щойно в рік пізніше хтось пригадав, що 28. жовтня 1925 р. забув світ про одного великого добродія людства: — винахідника парасолі. Всі забули навіть про його прізвище. Хоча воно вирізане золотими буквами на стінах англійського Пантеону — Уестмінстерського собору. Називався він Ионас Ганвей і 28. жовтня 1750 р. перший раз появився на вулицях Льондону з дивним предметом над головою, який мав хоронити його від дощу, а називається в нас нині чомусь „парасолею“, хоча ми також вживаємо його більше проти дощу як проти сонця. Англійці сміялись якийсь час з Ганвея, немов з „варята з мокрою головою“, але побачивши, що він одинокий має суху голову під вічним льондонським дощем, хутко пішли за його прикладом, а за ними весь культурний світ. У цьогорічну осінь, що так мало пригадує нам потребу парасоля, з тим більшою вдячністю згадуємо винахідника цього корисного предмету.

— **Катедра ґазетознавства.** Перщий звичайний професор університету на катедрі ґазетознавства в Ляйпціґу, д-р Еріх Еверт, виголосив вступний виклад п. з. „Провідні ідеї сучасної журналістики“. Він почав з розяснення, що старатисьме у своїх викладах зробити із своїх слухачів інтеліґентних читачів ґазет, а не конче журналістів. Кожний з них на майбутньому суспільному становищі повинен уміти розуміти ролю преси, її вплив і значіння. Він розвивав дуже цікаво думку, що дослід над пресою не можна вести чисто теоретично, а треба її розглядати у звязку з культурно-суспільними явищами даної доби та середовища.

— **Проти коротких жіночих суконь** веде боротьбу японська преса. Вона доказує, що 1) така мода є з погляду східних звичаїв неморальна, а 2) для Японок невигідна. Найголовнішим арґументом у цій дискусії є той, що ноги Японок викривлені змалку традиційною системою зменшування їх, не є такі гарні, щоби їх показувати прилюдно. Цей арґумент має також свою силу й у нас, хоча жінки не накладають собі деревляних дощинок замісць черевиків. Короткі сукні не надаються не тільки для тих, що мають короткі ноги...

— **Конкурс на зразкову школу.** Міністерство освіти радянського уряду розписало конкурс з нагоди 10-ліття жовтневої революції на зразок найкращої школи для дітей із садиком до забав. Перша нагорода 70.000 карбованців.

— **Світова хроніка.** Англійський скарб, підірваний сильно вуглевим страйком, збільшиться на 2,678.863 фунтів шт. у готівці і на 2,160.000 ф. шт. у нерухомім майні, на підставі заповіту леді Стреткона, яка записала всю свою спадщину державі. — Англійський парлямент звільнить від податку за радія всіх сліпих. Такий внесок поставив посол Фрейзер, бувший капітан, що осліп на війні. Він мотивував, що апарат радія є єдиною потіхою сліпих інвалідів; в Анґлії є приблизно 30.000 сліпих, між ними 1800 сліпих інвалідів. — Новий рекорд 1926 року такий: двох танцюристів, що їхали літаком з Льондону в Париж, — нехай імя їх буде на один день славне — Гренвіль і Раветль! — танцювали на висоті 2000 метрів чарльстона. Кажуть, що й так не втратив ні трохи своєї рівноваги; видко бачив уже більших чудаків. — Фільмові підприємства всього світа вложили від 1921 р. півчетверта міліярда дол. капіталу. В Злучених Державах фільмовий промисл займає третє місце з черги між иншими: йде після фабрик консервів і автомобілів. — Два роки тому згорів в Льондоні світовий музей воскових фігур під назвою „Пані Тюссо“, його основниці. У цьому музею була окрема „кімната жаху“, де находились ріжні предмети із засудів славних злочинців. Тепер американське фінансове підприємство дає 1 міл. дол. на відбудову цього „страшного“ відділу.

— **З кіна.** У кіні „Коперник“ і „Марусенька“ продовжується незвичайно весела комедія „Третій шквадрон гусарів Франца Иосифа І.“ У найблищій програмі фільма „Маркетанка з чужинної леґії“ у головній ролі з Ґльорією Свансон і Бен Ліоном.

— **„Актуальна“ література.** Одержуємо такого листа: „Відносно до замітки під повищим заголовком у 250 ч. „Діла“ уважаю за відповідне пояснити, що я справді пишу повість „Еретик“, одначе тему до неї я взяв із нової появи в нашому релігійно-церковному житті — з євангельського руху в Галичині, а не як у Вас сказано, з рогатинських відносин. — Антін Крушельницький“.

— **Футра** замовляти треба у Карпяка Львів, ул. Куркова 11/а.

Відгуки дня.

Псевдоіменини.

Не сподівався я, вибираючи собі імя св. Галактіона, що день його буде днем моїм, що його іменини будуть і моїми. Не сподівався я, таксамо як і не був певний, чи добре прийме читаюча публика мої „Відгуки дня“.

Другий рік уже пишу фейлєтони, другий рік ростуть мої прихильники і вороги, другий рік витає мене на вулиці радісна усмішка й очі... василиска.

На читаючу публику не можу нарікати. Навпаки, я переконався, що вона дуже вибачлива і звертає радше увагу на добрі сторони, ніж на злі. А злих сторін у моїх фейлєтонах майже стільки, скільки хиб у кожного Українця.

Рікрічно, коли рахувати два минулі і теперішній рік, дістаю я на Галактіона побажання на всякі теми: від здоровля до гонорару, хоч ні одно ні друге не хоче в життї сповнитися. Але цьому напевно не винні мої ґратулянти, бо вони тільки бажають мені, вгадуючи недостачу одного й другого.

В день свойого іменника застав я на бюрку кілька листів, які всі до одного справили мені велику втіху і зробили день цей ясним і веселим, за що я вдячний був, є і буду...

Даруйте П. Т. ґратулянти поганого пола! Найбільшу радість мав я таки з тих маленьких запашних листків, писаних жіночою рукою, від незнаних Читачок, яких я так радо хотів би побачити (абсолютна безпека запевнена!).

Листик з печаткою Болехова бажає мені „raz na widelec“ і бомбу пива на... чужий рахунок, що дня, і тільки в Фукса. Називаючи мої фейлєтони — невмірущими, кінчить лист підписом „пильна вичитувачка“.

Дорога „пильна вичитувачко“! Живеш видно в блаженних сторонах або думкою в давних часах, коли гадаєш, що у Львові є люде, які позволяють їсти чи пити на свій рахунок. Кохана! Навіть кандидати на послів не мають цеї звички.

Щож до невмірущости моїх фейлєтонів то це просто жіноча гіперболя, бо сама знаєш добре, що це одно- або навіть і пів-днівки. Цього свідомий не тільки автор фейлєтонів, але й автор найповажнішої статті чи рецензії.

Авторка з Дрогобича пише: „Хотілаб раз побачитись і поговорити з Вами на актуальні теми“.

Шановна Пані! Два рази я був у Вашому місті і Ви два рази не скористали з нагоди. Чому?!... Тепер, коли я хорий і постарівся, Ви манете мене розмовою на актуальні теми?...

Ручу, що Ви розчарувались би, бо всім відомо, що великі люде завсіди тратять вимову при ближчій знайомости.

А з мущин, які бажали для мене всього найкращого найбільш забився в мою голову лист священика, який давав мені шлюб.

Я знаю, що він тому не винен, що товариші мої так само намовили його давати шлюб як мене женитися, а всеж таки забрав мені золоте парубоцтво, яке цвило собі буйно та вільно і на степах Херсонщини і на загумінках Галичини.

Минулося...

Теперішність инакша, хоч і в ній є світлі моменти, не рахуючи кожного „першого“ і листів з Америки.

Ось наприклад: на Галактіона.

Як приємно було мені переконатись, що гасло „Свій до Свого“ набирає чимраз більшої сили і зрозуміння. Мої Читачі з верхів „Народньої Торговлі“ переслали мені такі конкретні побажання, що мене аж кортить перервати дієту.

Я був захоплений і постановив твердо триматися цього гасла при нагоді... всіх іменин, празників і свят.

День св. Галактіона скінчився... Знову цілий рік ждати треба на його поворот і бити себе по голові, чому мене не назвали бодай пятьма іменами, поділеними на цілий рік що пару місяців.

Галактіон Чінка.

історичних процесів вони мають більш-менш такий самий „вплив“, який мають на сонце і слоту наші побажання погоди. Коли воно таке, то чому й нам не висловити своїх побажань що-до дальшого розвитку подій в Україні і в цілім Радянськім Союзі? Нікому воно не пошкодить, а Шановну Редакцію просимо толерантно пропустити їх хочби навіть вони й не зовсім відповідали редакційним поглядам. Два слова тільки.

Припустімо, що минувся вже в Росії й на Україні Девятий Термідор, себто що ліквідація революційного горя й лиха вже розпочата і що людяне життя вже знов стається там можливим і за кождим днем більше можливим. На цей випадок навіть безоглядний противник комуністичних спроб — якщо він тільки не випраний з державного змислу і з дійсного національно-патріотичного почування — може бажати собі і своїй Країні одного:

щоб сильна, тривка і від примх пайдократії і крамольного духа незалежна, на радянській конституції оперта державна влада ще вдержалася на Україні і в Росії якнайдовше, бодай 10—20 років;

щоб під її тиском закріпилася, поглибилася й цілість держави обняла українізація України;

щоб відновилася і розвинулася державна дисципліна нашого племени, дисципліна, змисл координації і субординації, без яких ні одна і ніяка держава в світі, під ніякою конституцією і ніяким суспільним ладом не може істнувати;

щоб за той час ослабли, пропали й вимерли ті анархічні полуосвічені або й темні елєменти (отаманщини, Махнівщини і їмже ність числа), котрі під покришкою національних чи соціяльних „ідеалів“ руйнували самі корінї кождої державности, безпеченства й ладу на Україні;

щоб на їх місце наросло покоління здібне до дисципліни і здатне до питомого державного життя, — та щоби, коли в Росії прийде до спроб Реставрації, або й до Реставрації самої, Україна вже мала час розвинутися в сильну державу, сильну своїм відпором усякому московському централізмові, таку сильну своїм становищем у союзі, щоб могла накинути відновленому Евроазійському Союзові — справдішнім Зєдиненим Державам цеї части старих континентів, — засаду української соборности як одну з провідних засад заграничної політики того Союзу.

знати факту його істнування. Тимчасом цей своєрідний державний тип на Україні від нас такого визнання не потребує. Він буде закріплюватися або розкладатися. Але надіятись на нього, на якусь його місію в реалізації наших політичних завдань ніяк не можемо.

Зате ми знаємо, що й при тій формі устрою на Україні ростуть національні сили і не тільки ростуть, але й гартуються. А вони для нас потрібні і на них ми надіємося так само, як на ті сили, які творимо тут. Таке становище партійного конгресу до першого гасла цілком льогічне і єдино оправдане.

Тим більше не можна покладати ніяких надій на друге протилежне гасло, бо якій державі в Европі лежить нині на серці наше політичне положення, котра з них може взагалі нашою долею направду широ інтересуватися? Нема такої, не було і не буде. А тому не треба шириити в народі ілюзій, не треба себе обманювати неоправданими надіями на чужі сили, а треба безупинно працювати над творенням своїх власних. Таке становище конгресу до другого гасла.

Це становище має для нас не тільки велике національно-політичне значіння, але ще більшу національно-виховуючу вартість. Якщо кождий Українець змалку прийме в свою кров цей елємент віри у власні сили, якщо буде працювати над створенням тих сил, якщо в ньому вкоріниться те глибоке переконання, що ніколи „світ не батько, а доля не ненька“ не тільки в житті одиниці, але й у житті цілого народу, то ми побідимо невмолимі обставини життя, побідимо без „приятелів“ і „союзників“. Колиж цього не буде, коли кожна одиниця нашого народу не повірить, що як у житті одиниці, так і в житті нації побіджує той, хто сильніший, і коли до того біольогічного закону не пристосується, а чекатиме спасення і долі в подарунку від когось постороннього, — то ми пропадемо, нас зїдять сильніші.

Таке було становище конгресу, такий був його світогляд, під тим знаком свої наради він почав і під тим їх з повним успіхом закінчив.

Hoc signo vinces!

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Централбанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Профанація.

З мартирольоґії української школи й української дитини.

(Стаття надіслана.)

Хто не був учителем, той не в силі уявити собі, що значить прихід інспектора на візитацію до школи. А що вже говорити про візитацію польським інспектором української школи!

При всяких таких госпітаціях перемінюється шкільний інспектор в один слух, в одну скуплену увагу. Він стається тоді наче тим сейсмографом, який має за завдання відчути і проникнути учителя та шкільну українську дітвору. На кожний найменший неправильний польський вислів дитини морщиться його чоло, стягаються брови, блимають іскри лютування в його очах. Таким сейсмографом є інспектор при госпітації польської мови, історії, географії та взагалі там, де справа в живому чи писаному польському слові.

Годилося би приглянутись иноли тому сейсмографові при живому та писаному слові українському і там, де ходить про це слово. Глядиш і просто дивуєшся цій метаморфозі. Нараз в очах потахають іскри його лютування, вираз облича перемінюється в повну байдужість, а вся сейсмографічна чулість переходить у тупість якоїсь легкодушности. Та коли вже часом цей чоловік буцім-то заінтересується українським словом і — як то кажуть — „впихає своїх чотири крейцарі“ й кине кілька питань до дітвори, тоді о леле! Тоді—пожалься Боже! В одному питанні почуєш кілька викривлених слів і то так скандально, що просто рвуться нерви, перевертаються кишки. Маєш враження, що перед собою бачиш не шкільного інспектора, не людину, яка стоїть на сторожі освіти, тільки звичайного собі анальфабета, який з освітою не мав і не має нічого спільного.

Щоб не бути голословним, наведу кілька жахливих примірів лише кілька, хоч їх можнаб виводити десятками): „З меді (себто з міди) горшки ліплять“. — „У нашім панстві розвівеся ружний перемисл“.— „Ім ти, хлопче, патриш сі довше в землю, тем більший відчуваю до тебе встрент“. — „Молодіж (себто телята) вивозять масами за границю нашого панства“. — Которий вже видів з вас пафа?“— До чого служить млошарня (себто молотільня ? — на що дитина відповіла: „До виробу молока“.

Чи не іронія?

Чи може бути ще більша профанація живої мови? Чи можливе щонебудь подібне в культурному світі? Чи не мусить паленіти той український учитель перед старшою дітворою із-за невіжости та неграмотности свойого інспектора? Чи населення не буде кпити собі перед своєю дітворою над такими інспекторами? Чи не має повної рації і слушности українська суспільність, коли вже від довгих років домагається своїх інспекторів, своїх рідних учителів, які розуміють мову, а заразом і душу свойого народу, своєї дітвори? Одначе замісць поладнання цих найприродніших у світі постулятів, польська шкільна влада мов наперекір переносить масами українське учительство на захід.

Коли приглянутись тому всьому, то дійсний жах мусить перейняти українську суспільність. Таж учитель Поляк кожного дня стрічається з нашою дітворою, він дає тій дітворі душевний корм живим і писаним словом. Коли візьмемо під увагу австрійські семинарії, в яких учили дуже мало української мови, коли пригадаємо, як то учительські кандидати Поляки ставилися неґативно до української мови й вийшли таким чином з семинарії напів грамотні під оглядом знання української мови й коли призадумаємося тепер над безсоромністю тих кандидатів, які, увійшовши в наше село, явно і навіть чванливо заявляють: „Nie rozumiem dobrze, jak dzieci mówią do mnie po rusku“ — то нам мусить від того всього волос стати дубом.

І. Ск.

Радянська Україна.

Перед V. сесією ВУЦВК-ту.

В звязку з недалекою IV. сесією Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету появилася в харківських „Вістях“, а також у „Комуністі“ стаття голови ВУЦВК-ту Г. Петровського про завдання сесії. Автор каже, що сесія збирається в такий момент радянського політичного й економічного будівництва „коли держава твердо стає на шлях індустріялізації країни, на шлях найбільшого виявлення для нових підстав у господарськім будівництві“.

Петровський твердить далі, що індустріялізацію країни треба провести за всяку ціну і до того власними коштами з уваги на сучасні міжнародні обставини. Бо така держава, що „в цьому відстає, зазнає експльоатації і гніту капіталістичних та імперіялістичних держав на цілі сотні років“.

На доказ, що Україна, чи краще весь радянський Союз направду ведуть країну до індустріялізації власними силами, написав Петровський таку „правду“:

„СРСР. все ще оточений капіталістичними господарствами, що всіми способами намагаються затримати наш промисловий розвиток. Спочатку американські, німецькі й капіталістичні гурти инших країн просили (?!) дати їм концесії на наших земельних просторах. Колиб ми на це були згодилися, то хліборобство булоб мало велику питому вагу в усім нашім господарстві, а тим то ледви чи ми моглиб у найближчому часі досягти наслідків найбільшого прогресу, пристосування в себе промислового технічного розвитку і тоді ми булиб економічно залежні від чужоземних держав“.

Загально відома річ, що особливо на протязі останніх двох літ більшовики просили всі майже замітніші капіталістичні гурти в Европі та Америці, щоби вони брали концесії в СРСР. Нікому не секрет і те, що останніми часами особливо на Україні витала делеґатів німецьких і американських капіталістів сама радянська влада, та старалася зєднати їх не для чого иншого; а для того, щоби вони взяли концесії на Україні.

Далі пише Петровський про теперішні завдання радянської держави взагалі:

„Радянська держава — каже він — поставила собі за завдання запровадити величезну перебудову, що ґрунтовно змінить усі попередні відносини. Ця велика мета соціяльної перебудови полягає в тім, що кожний громадянин нашої республики усвідомив (?!), що ми йдемо шляхом розвитку нашої держави до соціялізму (направду то до державного капіталізму! — Ред.), а останній врятує (?!) людство від нерівности, експльоатації та національного гніту. При побудуванні таких трудових держав головну ролю в діяльности кожної людини та всього суспільства в цілому гр тиме не еґоїстичний, приватний інтерес, а інтереси всієї держави. Отсюди на вівтар цієї трудової держави треба приносити всі капітали, всі здібности на будування цієї великої споруди“.

Хоч як гарно малює автор ті завдання, то всеж треба ствердити, що дотеперішній хід подій на Україні цілком не обіцює здійснення цеї ідеальної мети. Петровський хоче підтримати свої твердження т. зв. контрольними цифрами зросту господарства. Абстрагуючи вже від того, що радянська статистика дуже далека від точности і вірности, що ствердив сам теперішній диктатор партії Сталін, ми всеж позволимо собі навести деякі з тих контрольних цифр для зразку, на чому будує свої твердження голова теперішньої радянської держави на Україні.

„В галузі зросту продукції промислу й

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Термідор?

(Від нашого кореспондента.)

Париж, в листопаді 1926.

(Докінчення.)

V.

Читали ми десь, що ватажки російського більшовизму, Троцький, Лєнін і ин., дали собі були чесне слово не повторювати помилок, які були погубили ватажків Французької Революції. Чи воно правда, не знаємо, одначе певне, наглядне і очевидне те, що більшовицькі головачі історію Французької Революції знали подрібно та що знання це захистило їх від богатьох хибних кроків, від яких погибали один за одним їх французькі передтечі з кінця XVIII ого століття. Одначе воно ще не значить, що й на далі буде вдаватися російським більшовикам обминати всі пастки, в які попадали і жірондисти і жакобинці; а ще менше воно не значить, що російські революційні володарі не зроблять (а може й не зробили вже!) своїх оригінальних помилок, які матимуть результати подібні до инакших помилок французьких. Єсть-же богато ріжних шляхів, що ведуть до Риму; а Рим — усе один і той самий. А врешті: невже Термідор — це помилка? З індивідуального становища даного ватажка тай із становища абсолютної, значить: абсурдної революційности, самої в собі, воно може й так. Але із становища обєктивного? З погляду історичної діялєктики? Невже з цього погляду Термідор помилка? В такім разі ранок після ночі — теж помилка.

Пригадуємо собі — воно не таке ще давне — як деякі ентузіясти російської революції чванилися перед Европою, що ось то російська революція куди моральніша французької — іменно своєю безкровністю. Гей, гей! А недовго потім пролилося в Росії й на Україні не стократ, а може тисячекрат більше крови, ніж під терором Французької Революції. Анальоґія виявилася, і як ще!

Нині дехто каже: Термідор уже є і в Москві, і в Харкові, Т е р м і д о р б е з к р о в н и й. Можливо, і дай це Боже. Річ певна, що ні Лєніна ні Дзержинського вже не стріне доля Дантона й Робеспера; одначе хто може сказати, що станеться з иншими більшовицькими ватажками вже може завтра?

Певна річ теж, що всі історичні анальоґії кульгають на одну ногу: як немає двох абсолютно подібних одиниць людських, так і абсолютно таких самих революцій нема. Перемогли у Французькій Революції жакобинці: російські більшовики похожі на них з більш ніж одного погляду, прінципами, тактикою, методами влади і зберігання влади. Одначе які вони від них відмінні в одній преважній точці! Жакобинці були крайні централісти; вони оконечно знівелювали Францію і зробили з цілої країни щось в роді передмістя Парижа; Жирондистів поміркованих і федералістів — вони післали під ніж. А Лєнін? Із централістичної Росії він зробив союз держав, конфедерацію; розпутав провінції і національности й актом цим доконав на Сході Европи діла безмірно більш революційного й безконечно тривкішого, ніж усіми можливими комуністичними й соціялістичними мірами в господарській і суспільній ділянці. Комунізм із усіми язвами вніщторгу, голоду, холоду, то що давно буде забутий, наче сонна примара, а національні держави, в могучім Европейськім Союзі звязані, останусься, будуть розвиватися, розквітати і прийде хвиля, коли вони притягнуть під свої крила всі ірреденти. Сам Лєнін уважав комунізм і соціялізм — фантазії, і то навіть не гарні фантазії! — своєю ціллю, а визволення національностей тільки шляхом до тієї цілі; одначе вже нині ясно, що шлях, знаряд стається справдішньою історичною ціллю, а комуністична мета стається кошмарним спогадом. Так доля насміхається над нами, намірами нашими і ділами; так ніхто не може сказати, який буде дійсний результат його громадської роботи; так людина — говорячи знов словами Франка — часто і пречасто „в те вдаря, в що не мірить“...

VI.

Чи буде в Радянськім Союзі один Термідор, чи буде їх більше, себто в кождій союзній державі з окрема — хто це нині в силі сказати! Навіть того сказати ми не в силі, чи Термідор той, або Термідори ті, там може саме доконуються або вже й доконані мирною, безкровною дорогою. Ми бажали би, щоби правдою було останнє, але чого варті побажання, хочби й побожні, в обсягу складних суспільно-політичних явищ і процесів, серед яких не то бажання, а и тверда воля і доконані діла доводять тільки до частинних, часто навіть зовсім не намірених результатів? Одно бо безперечне: що самі побажання нікому не шкідн[illegible] що на хід і розвиток